

TEMA 8.1: ALTRES COMPOSITORS WAGNERIANS CATALANS

TÍTOL: **INVISIBLES I SILENTS: COMPOSITORES DEL S. XIX****JAQUETTI i ISANT, PALMIRA**AUTORA: *Eva Muns**Barcelona-1895- Santa Margarida i els Monjos 1963**Compositora, poetessa, pedagoga i folklorista.*

Sota el títol “Invisibles i silencis”, anirem repassant la biografia de dones catalanes que van viure els millors anys del Noucentisme i Modernisme a Catalunya, entregant les seves vides a la Música, destacant principalment la seva aptitud com a compositores, les obres de les quals, tot i ser remarcables, han restat en l’oblit o són desconegudes. Des d’aquestes pàgines els volem retre l’homenatge que es mereixen per demostrar que no eren ni invisibles ni tampoc callades, com ho mostren les actuacions que van fer i les pàgines musicals que ens han deixat.

Palmira Jaquetti, va néixer a Barcelona, al barri del Poble Sec, al carrer de la Creu dels Mulers 87. El llibre de Roser Matheu “Quatre dones catalanes”, reproduïx les paraules de Palmira sobre la seva família: “ El meu pare Isidre Jaquetti va néixer a la Seu d’Urgell, descendència italiana. De família humil, va ser obrer de la construcció, però alhora sempre va tenir l’inquietud i les ganes de formar-se de manera autodidacta amb lectures, i l’estudi d’idiomes francès i anglès. Arribat a Barcelona es va casar amb Maria Isant i Torra, que procedia per línia materna dels Castellvell, noblesa antiga de la seva contrada Vilanova de la Aguda, prop de Pons. Van tenir cinc fills dels quals l’única que va sobreviure va ser Palmira”. Dels seus pares, Palmira escrivia: “ la mare molt bonica i bona, excel·lent administradora de la llar. El pare, un home ardit, valent, muntanyenc, de Seu d’Urgell. Molt fort i molt



intel·ligent. Gran excursionista. Gran lector a les vetllades. Els pares feren grans sacrificis per fer-me estudiar”.

Aquests sacrificis no foren en debades, el pare, va anar a Cuba a provar fortuna, amb la intenció de donar a la seva filla una bona

educació. Palmira amb la seva capacitat i voluntat va cursar Batxillerat, i va obtenir els títols de Mestre de la Normal (1914), Llicenciatura en Filosofia i Lletres, professora de francès, carrera de música, professora de català, i catedràtica d'història de l'art i va poder exercir, en diferents etapes aquests ensenyaments, donant classes particulars, o en instituts, i universitats. I no deixava d'escriure, contes i sobre tot poemes inspirats en la natura, el Nadal, l'amor.

Es trasllada a viure amb la mare al carrer Sant Pau 73, de Barcelona, sense que tinguem cap altre referència del pare. Comença a exercir de mestra al parvulari del carrer Unió 28 i porta colònies d'infants a l'estiu a Santa Coloma de Farners (1915) Olesa de Montserrat (1916) Banyoles

Va estudiar Conservatori del Conservatori muni-Barcelona. Els seus professors van ser el Mestre Goberna de piano, i posteriorment de Blanca Morera, deixeble de Blanca Selva, amb el mestre Suñé i harmonia amb els mestres Sintés, i composició ser catedràtica de Pujol i Taltavull. Va Reus i l'Institut de francès a l'Institut de posteriorment, a Montserrat casar de Barcelona. Es va amb l'artista pintor belga Enric d'Aoust l'any 1927 i després d'anys de ceguesa per no adonar-s'en que aquell matrimoni havia estat un error, l'any 1951 es va divorciar.

Si tot el mon fos meu

*Si tot el mon fos meu
-o taronja de Déu!-
I un formiguer d'infants
Fossin tots, xics i grans,
I de tots fos la mare,
Sempre tindria lloc per un,
encara.
I aniríem cantant,
Que ningú no es fes gran
I fora un món felíç
Gronxant-se en un somrís,
Si tot el món, com meu,
Pogués donar a tothom, tot meu,
tot teu.*

música al Liceu i al ciplal de Música de professors van ser de piano, i Blanca Morera, Selva, harmonia Sintés, i composició Pujol i Taltavull. Va francès a l'Institut de posteriorment, a de Barcelona. Es va enamoradíssima de Barcelona. Es va enamoradíssima belga Enric d'Aoust d'anys de ceguesa

Va donar conferències, va tra-duir del francès i va escriure poesia. L'any 1938 va publicar *L'estel dins la llar*, recull de versos, l'any 1949 *Roda de Nadals* i *Poema de Santa LLucia* (1961), entre d'altres.

Col.laboradora de diverses publicacions culturals. La seva vitalitat va quedar malmesa en part, a partir de l'octubre de 1934, quan va caure malalta de poliartritis reumatoide, malaltia que li provocava dolors intensos a mans i extremitats i que amb el pas dels anys s'anà agreujant per una sèrie d'accidents desgraciats, essent operada diverses vegades.

La seva passió van ser el infants, i llur formació. Enyorant sempre el seu desig de ser mare, va dedicar el seu talent creador i la seva sensibilitat a compondre cançons per a nens i nenes, publicades sota el títol de *Jocs Infantils* (1920 i 1922), *Les Meves cançons* i *Cançons Nadalen-*



ques, el text i la música de les quals ella n'era l'autora, encomanant els dibuixos a Elvira Elies i Cornet (1917-2016) , encàrrec que va marcar l'inici de la seva carrera com a il·lustradora l'any 1943, amb les representacions ingenues i tendres d'infants que mostren les lletres de les obres de Palmira. Altres obres de Jaquetti són: *Cançons de caramelles per a cor d'homes, quartet vocal o cor mixte a dues, tres o quatre veus*. Edició (1953) *Mis canciones navideñas* (1943) .*Obra del Cançoner Popular de Catalunya*, materials volum VII, *Selección de canciones navideñas originales y populares*. Edició (1954-55), *Trenta cançons nadalenques per a cant i piano*. Edició(1952), etc., *Goig de Sant Pelegrí d'Arties*, i altres tres que resten inèdits, diversos Motetes, Cançons de muntanya, etc.

Interessada en conservar el folklore, aquest objectiu va ser fonamental en la seva carrera al qual hi dedicà molts

anys. Gràcies a l'interès i l'impuls financer del mecenes Rafael Patxot, va ser comissionada pel *Cançoner Popular de Catalunya* (1922) i va recuperar tonades populars per a infants, cançons de bressol, cançons de muntanya, peces per a flauta i veu i per a veu i piano per al qual va recollir més de 10.000 fitxes sobretot de la Vall d'Aran, Andorra i La Seu d'Urgell. En aquesta tasca, de gran interès per a conservar el folklore català, hi va dedicar gairebé 20 anys. Mitjançant la seva amiga Maria Vila, filla de l'historiador Pau Vila, va conèixer

Guillermina Jeggler i Soler, que havia quedat òrfena als nou anys a qui, poc després, adoptaria. L'any 1963, Palmira, gairebé invàlida per la seva malaltia, va morir d'accident de cotxe, havent-se salvat la seva filla adoptiva, que l'acompanyava.

Molta obra poètica i musical de Palmira resta inèdita, així com la seva il·lustració de convertir en pel·lícula un dels seus contes per a infants, en registrar i representar un ballet, projectes que caldria recuperar i donar a conèixer en homenatge i record a aquesta dona que va viure sempre dedicada a l'art de la poesia i de la música.

Joc

*Mare, on és el cor
de l'estrella blanca
que de dia es tanca?
Se l'enduu l'ocell.
Mare, on és l'ocell
que l'estel decanta?
On és que li canta?
Me'n vull anar amb ell.
I vos, mare, amb mi,
que la via és llarga
i no sé el camí.*

Alguns exemples de les obres per a infants de Palmira Jaquetti amb els dibuixos de l'Elvira Elies

LA LUNA



(♩ = 72)

La lu - na, ce - lu - ra ca -
ri - ta de sol su pa - dre la mi - ra con
dulce arrebol que la to - ma por el sol

¿Quién llama tan quedo?
Vestida ya estoy.
La noche me espiera,
y al bañe me voy,
que mi vida empieza hoy.

Vestíme de plata;
mi padre, a bailar,
los pies me caminan
todita la mar.
Con el sol voyme a casar.

COLONDRINA



(♩ = 60)

Trae el ca - lor la co - lon -
drina al ni - ño di - to en flor.

Sonre al cor - por que vuelve la a -
mi - ga con su ex - pen - dor

El sol vendrá
palmoteando.
Asomando está;
baila y bailará,
y el niño enciende en risa
toda una ciudad.

CANCIÓN DE CUNA



Muy lento (♩ = 40)

Duer - me, ne - ni - ña,
los ange - lí - tos vendrán, te a cuna -
rán. Duerme ne - ni - ña!

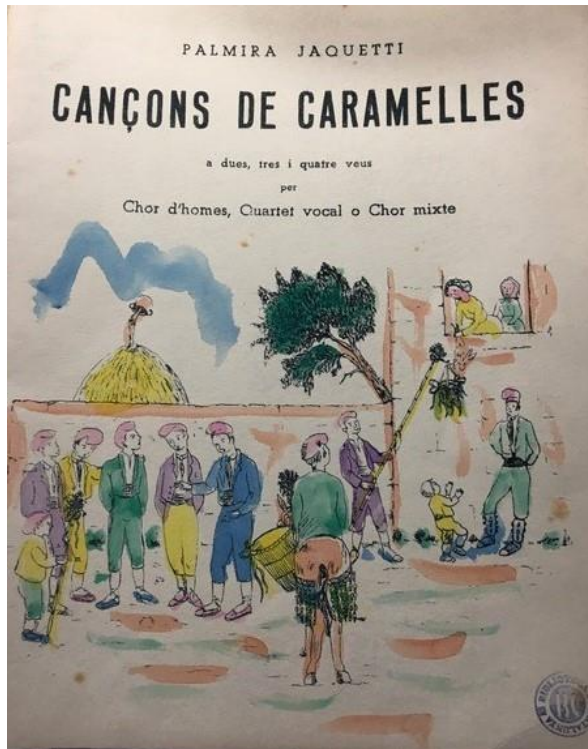
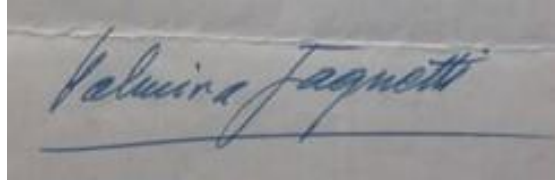
¡El ángel, madre,
conmigo te dormiré,
que asoma ya
luz de ti, madre!

¡Súbelo, ángel,
en tus alas de color,
al cielo en flor
de un sueño de ángel!

PROLEG

Tota la meva obra, tot el meu viure junt, l'aspiració total de l'ànima són només el camí de recerca de l'infinit i si se'm permet l'agosarada expressió, tot cristal·litza en el meu cant. Enamorada de l'obra magna de la Creació cerco de prop, tendrament, el meu Creador i l'adoro. D'Ell és la veu i la dolcesa. D'Ell el terrible sentit de responsabilitat que m'ajup el cap i me l'enfonsa dintre, en la recerca constant del camí. Car hi ha un sol camí.

I que em posa guspires als ulls per anar caminant, la única, humana, certa joia!



Muntanyes, amb una aspra veu clavant-se com una veritat que s'afermés cada cop més endins al pit revés, de les flors més subtils l'esgarrifança. De l'amplària el cor, que el cel descasa, De l'ampla pau l'estada, sola al bres Du l'eterna cançó lligada al res De les neus aclarides d'aigua mansa. Preserveu de l'oblit el qui se us don Amb l'esperit oferta vostra imatge, tan bla com un herbei, tan lluny del món, tan amorosament que el cel l'estatja. Muntanyes d'esperit, muntanyes altes, Superada dolor, de què t'exaltes!



ORUGA
À la memoria de mi madre

Que traje el de hoy, bo-ni-ta es.
toy! Qué ter-cio-pe-loy qué co
lal pero en verdad, prieto me va.
A la otra muda mas ancho esta-rá.

¡Qué traje el de hoy!
Bonita estoy.
¡Qué terciopelo y qué cola!
Pero, en verdad,
prieto me va.
A la otra muda
más ancho estará.

